

ESPOON VANHUSNEUVOSTO - ESBO ÄLDRE RÅD
Vanhusneuvoston kokous 1/2018

Pöytäkirja

Aika: 24.1.2018.2017 klo 12.30-15.35
Paikka: Valtuustotalo, Kokoomuksen ryhmähuone

Kutsutut:

Puheenjohtaja

Olli Männikkö

Jäsenet

Helena Allahwerdi
Gustav Båsk
Antero Krekola
Marja-Liisa Lahtinen
Matti Passinen
Katri Rannisto
Hannu Viitanen
Riitta Viitanen

Anu Helle
Lasse Hoffman
Riitta Lahikainen
Pentti Walkama

Asiantuntijajäsenet

Barbro Högström
Matti Lyytikäinen
Päivi Sutinen
Sirkku Wallin

Kh:n edustaja

Maria Guzenina

Sihteeri

Maria Rysti

Muut osallistujat

Maria Pernu (asiat 1-5, esitys sosiaali- ja terveystoimen asiakasmaksuista)
Raija Kasanen (asiat 1-5)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.35.

2. Kokouksen osanottajat, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin osallistujat sekä kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

3. Työjärjestyksen hyväksyminen

Hyväksyttiin työjärjestys, johon esitettiin lisäyksiksi ajankohtaista kotihoidon tilanteesta ja liikenneyhteyksistä mm. Tapiolan alueeseen liittyen.

4. Pöytäkirjantarkastajan valinta

Valittiin pöytäkirjantarkastajaksi puheenjohtajan lisäksi Matti Passinen.

5. Vanhusneuvostolta pyydettävät lausunnot ja vanhusneuvoston lausuntoluonnos liittyen Matinkylän elä ja asu -seniorikeskuksen hankesuunnitteluun

Vanhusneuvostolta pyydetään tammikuun sosiaali- ja terveystoimen lautakunnan kokouksen käsittelyä varten lausuntoja 1. sosiaali- ja terveystoimen asiakasmaksuista, 2. sosiaali- ja terveystoimen vastineesta liittyen valtuustokysymykseen elä ja asu -seniorikeskuksista (materiaalit on lähetetty aiemmin vanhusneuvostolle) sekä 3. kotihoidon valinnanvapauspilotista (materiaali kokouskutsun liitteenä).

Vanhusneuvosto on kokouksessaan 30.11.2017 päättänyt laatia lausunnon Matinkylän elä ja asu -seniorikeskuksen hankesuunnittelusta. Tämä lausuntoluonnos (kokouskutsun liitteenä) liittyy osaltaan vastineen kysymykseen no 2 ja sen vastaukseen.

Lausunnot jaetaan joko lautakunnan kokouksessa 25.1.2018 tai ne voidaan kirjata pöytäkirjaan.

Asiakasmaksupäällikkö Maria Pernu alusti esitystä sosiaali- ja terveystoimen asiakasmaksuista. Keskustelussa nousivat ympärivuorokautisen hoivan käyttövara ja mitkä tulot huomioidaan käyttövara laskettaessa. Käyttövara lasketaan samalla tavalla vanhusten palveluissa ja vammaispalveluissa. Laskennassa käytetään nettotuloja. Yleinen asiakkaan osuus on noin 1500 euroa/kk asumisesta ja hoivasta. Todelliset asumiskulut ovat noin 4000-5000 euroa/kk. Sovittiin, että johonkin kevään kokoukseen otetaan aiheeksi maksujen määräytyminen asumis- ja laitoshoidossa.

Ympärivuorokautiseen hoivaan pääsee hoivantarpeen mukaan. Sosiaali- ja terveystoimen lautakunta on hyväksynyt asukkaaksipääsyn kriteerit asumispalveluun ja laitoshoitoon. Asiakasmaksuyksikkö on laatimassa prosessikuvausta hoiva-asumisen maksujen määräytymisestä. Hoiva-asumiseen ei ole käytännössä jonoa tällä hetkellä. Tilanne on muuttunut paremmaksi kuin joitakin vuosia sitten. Asukas voi vaikuttaa rajallisesti hoivakodin valintaan. Hoivakodin valintaan vaikuttaa kaupungin sopimus asumispalvelun ostopalveluista ja vapaiden asumispaikkojen tilanne. Asukkaan toiveet huomioidaan mahdollisuuksien mukaan. Vanhusneuvostolla ei ole tehtyyn esitykseen muutostarpeita ja vanhusneuvosto puoltaa esitystä sosiaali- ja terveystoimen asiakasmaksuista.

Sosiaali- ja terveystoimen vastine liittyen valtuustokysymykseen elä ja asu -seniorikeskuksista: todettiin, että ympärivuorokautisen hoiva-asumisen

kehittämislinjaukset on hyväksytty Espoon ikääntymispoliittisissa ohjelmissa. Nostettiin esille Espoonlahden elä ja asu -seniorikeskuksen tilanne. Soukan palvelutalo on muuttunut elä ja asu -seniorikeskukseksi vuodenvaihteessa. Keskusteltiin sote -uudistuksesta ja sen mahdollisista vaikutuksista elä ja asu -seniorikeskuksiin. Vaikutuksia ei tiedetä vielä. Espoonlahden elä ja asu -seniorikeskuksen varaus on edelleen olemassa. On tärkeää kehittää ikääntyneille toimintaa. Toivottiin lukuja, kuinka paljon ikääntyneitä asuu elä ja asu -seniorikeskuksissa/pitkäaikaishoidossa ja kuinka paljon on asiakkaita kotihoidossa. Puheenjohtaja kertasi seniorineuvontayksikkö Nestorin toimintaa. Nestori ohjaa ja neuvoo kaikkia, jotka ottavat yhteyttä sinne. Sovittiin, että esitellään jossain kokouksessa Nestorin toimintaa nykyiselle vanhusneuvostolle. Lisätään lausuntoon, että vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että Espoonlahden elä ja asu -seniorikeskuksen suunnittelua jatketaan, vaikka Espoonlahden alueella sijaitseva Soukan palvelutalo on muutettu elä ja asu -seniorikeskukseksi. Liitetään pöytäkirjan liitteeksi lautakunnan kokouksen jälkeen Matti Lyytikäisen esitys kotihoidon ajankohtaisesta tilanteesta.

Kotihoidon ostopalvelupäällikkö Raija Kasanen esitteli valmisteilla olevaa valinnanvapauspilottia, jota suunnitellaan Etelä-Tapiolan kotihoidon säännöllisille asiakkaille. Palveluun oikeutetuille asiakkaille tehdään kaupungin puolesta palvelutarpeenarviointi ja suunnitellaan, kuinka paljon palvelua asiakas tarvitsee. Asiakkaalle myönnettävä palveluaika tarkoittaa välitöntä asiakastyötä ilman matkoja. On tärkeää, että valinnanvapautta harjoitellaan. Valtakunnallisen sote -uudistuksen suunnittelussa on esitetty, että kahden vuoden kuluttua asiakasseteli on subjektiivinen oikeus. Todettiin, että on oikein hyvä, että Espoo lähtee kokeilemaan valinnanvapautta ja saadaan arvokkaita kokemuksia. Esitettiin, että asiasta tiedotetaan laajasti tiedotusvälineitä. Kunnallisen kotihoidon palvelu ei ole kotitalousvähennyskelpoista. Kotihoito informoi asiakkaita, mikäli asiakkaalle tulisi edullisemmaksi hankkia kotihoitopalvelu yksityiseltä taholta. Gustav Båsk on luonnostellut lausuntoa valinnan vapauspilotista vanhusneuvostolle. Toivottiin valmistella olevaa sääntökirjaa nähtäväksi vanhusneuvostolle.

Päätös:

1. Vanhusneuvosto puoltaa esitystä sosiaali- ja terveystoimen asiakasmaksuista.
2. Vanhusneuvosto hyväksyi lausuntoluonnoksensa valtuustokysymyksen vastineeseen lisäyksellä, että vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että Espoonlahden elä ja asu -seniorikeskuksen suunnittelua jatketaan, vaikka Espoonlahden alueella sijaitseva Soukan palvelutalo on muutettu elä ja asu -seniorikeskukseksi.
3. Vanhusneuvosto hyväksyi lausuntoluonnoksen valinnanvapauspilotista.
4. Vanhusneuvosto hyväksyi lausunnon Matinkylän elä ja asu -seniorikeskuksesta.

6. Vanhusneuvoston aloite Tapiolan palvelukeskuksen opasteista/Sirkku Wallin

Esteettömyysasiantuntija Sirkku Wallin on selvittänyt vanhusneuvoston pyynnöstä Tapiolan palvelukeskuksen opastuksen tilannetta. On selvinty, että Palvelukeskus voitaisiin huomioida Kaupunkitekniikan alaisessa alueopastehankkeessa. Itse kiinteistöopasteet pitäisi puolestaan hankkeistaa SOSTETin puolella. Tilakeskus hankki opasteille suunnittelijan ja jäi odottamaan hankkeistuspäätöstä. Palvelukeskus itse on puoltanut hankintaa.

Joulukuussa selvisi, että Tilakeskuksen ehdottama opastehankinta ei ole edennyt. Rahoitusta ei ole järjestynyt. Kaupunkitekniikka on myös jättämässä pois Palvelukeskuksen alueopasteistaan, mikäli asiaan liittyvää virallista aloitetta ei ole tehty.

Sirkku Wallin esitti tämän johdosta vanhusneuvoston puheenjohtajalle ja sihteerille, että hän koostaa vanhusneuvoston kokouksissa saadun vanhusneuvoston palautteen Tapiolan palvelukeskuksen puutteellisesta opastuksesta sekä liittää mukaan kahta toimialaa koskevan toimintasuosituksen. Vanhusneuvosto voi käsitellä tämän koosteen (kokouskutsun liitteenä) tammikuun kokouksessaan ja halutessaan nimetä esityksen Vanhusneuvoston aloitteeksi.

Päätös: Vanhusneuvosto toteaa Tapiolan palvelukeskuksen opastuksen tilanteen ja päätti esittää kiirehtien aloitettaan asiasta.

7. Kuusikko -vanhusneuvoston tapaaminen 26.4.2018 Helsingissä

Helsingin vanhusneuvosto isännöi vuoden 2018 Kuusikko-vanhusneuvostojen tapaamista. Tilaisuutta varten on varattu tila 26.4.2018 Helsingin kaupungintalolta klo 10.00-16.00. Tarkempi kellonaika varmistuu myöhemmin. Tilaisuuteen kutsutaan Espoosta 4 vanhusneuvoston jäsentä ja sihteeri.

Alustavia asioita tapaamiseen:

- tietoiskumaisesti Kuusikko-kaupunkien vanhustalvelujen kustannuksista (ja samalla palvelurakenteesta),
- katsaus maakunnallisten vanhusneuvostojen valmisteluun
- keskustelukierros päällimmäisistä ajankohtaisista asioista ja
- lopuksi ehkä jokin kulttuuriaiheinen ekskursio
- toivomuksia ja ehdotuksia saa esittää

Päätös: Espoon vanhusneuvostosta kuusikko -vanhusneuvostojen tapaamiseen nimettiin viisi edustajaa: Olli Männikkö, Marja-Liisa Lahtinen, Anu Helle ja Matti Passinen ja Katri Rannisto.

8. Vanhusneuvoston esitys järjestöavustuksista 2018

Veteraani- ja eläkeläisjärjestöiltä oli tullut yhteensä 25 avustushakemusta. Näissä järjestöissä on yhteensä 6113 espoolaista jäsentä. Vanhusneuvoston toimikunta kävi 14.12.2017 läpi avustusta hakeneet järjestöt ja niiden toiminnan tarkoitukset.

Hakijoiden joukossa oli yksi uusi järjestö. Järjestöavustusten osalta esitetään (esitys

kokouskutsun liitteenä) avustusten jakoa yhdistyksille jäsenmäärään ja toiminnan erityispiirteisiin perustuen. Järjestöavustuksen lisäksi avokuntoutukseen esitetään veteraanijärjestöille samoja avustussummia kuin vuonna 2017 (yhteensä 30 000 euroa). Näitä järjestöjä on hakijoiden joukossa yhteensä neljä. Avustus- ja kuntoutusesitysten yhteenlaskettu summa on 99 000 euroa, mikä on 12 140 euroa enemmän kuin vuonna 2017. Järjestöavustusesitys käsitellään sosiaali- ja terveyslautakunnassa 25.1.2018.

Asian käsittelyn ajaksi itsensä jääväsiivät: Gustav Båsk, Matti Passinen, Antero Krekola ja Marja-Liisa Lahtinen.

Päätös: vanhusneuvosto merkitsi tiedoksi esityksen.

9. Suunnitelma Espoon ikääntyneen väestön hyvinvoinnin turvaamiseksi, 2. linjauksen toteutumisen arviointi

Suunnitelman toteutumista seuraa vuonna 2017 perustettu poikkihallinnollinen ikääntyneiden hyvinvointityön ohjausryhmä, jossa ovat vanhusneuvoston edustajina puheenjohtaja Olli Männikkö ja varapuheenjohtaja Marja-Liisa Lahtinen sekä lisäksi toimialojen edustus. Vanhusneuvosto käsittelee kussakin kokouksessaan yhden suunnitelman linjauksen toteutumista. Tässä kokouksessa käsitellään suunnitelman 2. linjauksen toteutumista (materiaali kokouskutsun liitteenä).

2. Linjaus: Ikääntyneet osallistuvat ja vaikuttavat

Linjauksen tavoitteet ovat:

Ikääntyneet saavat riittävästi tietoa osallistumismahdollisuuksista ja pääsevät tapahtumiin. Yhteisöllisyyttä edistetään ja luodaan kohtaamismahdollisuuksia. Tavoitteena on, että vanhusjärjestöillä ja muilla ikääntyneiden ryhmillä on alueellisesti tasa-arvoiset toimintamahdollisuudet, kuten kokoontumistiloja ja tukea. Toimintaa ja palveluja kehitetään yhteistyössä ikääntyneiden ja vanhusneuvoston kanssa. Vanhusneuvoston ja kaupungin toimialojen yhteistyötä parannetaan.

Toimenpideaiheet lähivuosille (pääasiallinen vastuutaho suluissa):

1. Kokoontumistilojen käyttömahdollisuuksien parantaminen (TYT):
 - luodaan eläkeläis- ja senioriyhdistyksille tila- ja toimintaedellytykset ja yhteiset pelisäännöt kaupungin tilojen luovuttamiselle vanhusryhmien käyttöön
2. Vanhusneuvoston toiminnan kehittäminen (konsernihallinto):
 - vanhusneuvostolla on aktiivinen rooli ikääntymispoliittisen ohjelman seurannassa ja toteutuksen tukemisessa
 - lautakuntien ja vanhusneuvoston yhteistoiminnan kehittäminen
 - toimialojen edustajat vanhusneuvoston kokouksiin pysyviksi asiantuntijajäseniksi
 - Vanhusneuvoston yhteysjäsenillä on mahdollisuus osallistua lautakuntien kokouksiin asiantuntijajäseninä (vrt. Nuorisovaltuusto)

3. Ikääntyneiden vaikutusmahdollisuuksien parantaminen (poikkihallinnollinen työryhmä ja toimialat):
 - senioreiden osallisuus kehittämistyössä
 - alueelliset asukas- ja asiakasraadit
 - vahvistetaan ikääntyneen osallisuutta häntä koskevissa palveluissa
4. Uusien toimintamuotojen kehittäminen (poikkihallinnollinen työryhmä ja toimialat):
 - eri sukupolvien yhteinen toiminta ja kulttuuriperinnön siirtäminen
 - lapset, nuoret, perheet, maahanmuuttajat
5. Ikääntyneen osallistumisen tukeminen huomioiden hänen voimavaransa ja valintansa (SOTET)

Lyhenteet ovat: sivistystoimi (SITO), sosiaali- ja terveystoimi /SOTET) ja tekninen ja ympäristötoimi (TYT)

Päätös: vanhusneuvosto päätti kutsua kokoukseensa kulttuurikeskuksen edustajan tai kulttuurin kehittämysyksiköstä erityisasiantuntija Helena Sarjakosken.

10. Vanhusneuvostolta pyydetään toimenpiteitä: HSL:n linjastosuunnitelmat ja bussi 226 reitin lopettaminen Viherlaaksonrannan osuudelta

Toimivat Seniorit ry on lähestynyt Espoon vanhusneuvostoa pyytää vanhusneuvostolta toimenpiteitä, koska HSL:n linjastosuunnitelmien mukaan bussilinja 226 reitin lopettamista suunnitellaan Jorvi- Viherlaaksonranta- Viherlaakso osuudella. Alueen kerrostalojen asukkaista arviolta 30- 40% on eläkeläisiä, joiden toimintakyvyn ja kotona asumisen ehtona on, että bussi kulkee vanhaa reittiään.

Keskustelussa nousi esiin, että iäkkäiden kulkeminen on vaikeutunut muuallakin Espoossa linjastomuutosten takia. Matinkylän Iso Omenan -kauppakeskuksen lähiympäristössä liikkuminen on vaikeaa. Espoonlahdessa on koettu, että aikatauluja on muutettu hankaliksi niin, ettei esimerkiksi livisniemestä ehdi klo 8:ksi Espoonlahden terveystasemalle. Esteettömyysasiantuntija Sirkku Wallin totesi, ettei kaupunki voi yksin vaikuttaa liikennejärjestelyihin, vaan asia on ylikunnallinen ja HSL:llä on paljon vaikutusvaltaa. Todettiin, että Länsiväylä kuuluu valtiolle, joten valtio on yksi osapuoli kokonaisnäköyksessä. Vyöhykeuudistus tulee voimaan maaliskuussa 2018. Uudistuksessa eläkeläiset saavat 50% alennuksen arkisin klo 9-14. Tätä pidetään liian lyhyenä aikana.

Päätös: kutsutaan HSL:n edustaja vanhusneuvoston kokoukseen, kun vanhusneuvostolla on ehdotus valmiina. Vanhusneuvosto kokoaa ikääntyneiden julkiseen liikennöintiin liittyvät puutteet tapaamista varten. Ne puutteet, joita ei saada korjattua HSL:n kanssa, viedään kaupunginhallitukseen. Sirkku Wallin valmistele seuraavan kokoukseen tiedossa olevista liikennöintiin liittyvistä puutteista. Vanhusneuvoston jäsenet voivat lähettää Sirkku Wallinille tietoja puutteista.

11. Toimialojen ja konserniesikunnan ajankohtaiset asiat ikääntyneen väestön näkökulmasta

1. Sosiaali- ja terveystoimi/ Matti Lyytikäinen

Sosiaali- ja terveystoimikokouksessa käsitellään 25.1.2018 vuoden 2018 käyttösuunnitelmaa. Vanhusten palvelujen sisällä on liikkumavaraa siirtää tarvittaessa määrärahoja palvelualueiden kesken. Matti Lyytikäinen kertoi Helsingin Sanomien artikkelista, joka liittyy kotihoitoon. Artikkelissa mainitusta ikävistä asiakastapauksesta ei ole virallista näyttöä, joten asiaa ei voida tarkistaa, koska HS:n toimittaja ei anna käyttöön tarkempia yksityiskohtia. Kaupungin tietoisissa ei ole tällaista tapausta. Matti Lyytikäinen esitteli vanhusten palvelujen seurantaan. Esimerkiksi laatumittarina käytetään ns. RAI -arviointia ja asiakastyytyväisyyskyselyjä. Henkilöstön työhyvinvointia selvitetään sekä Kunta10 - tutkimuksella että useammin tehtävällä TYHY -puntarikyselyllä. Potilasturvallisuutta seurataan ns. Haipro -ilmoitustyökalulla ja ilmoitettuja haittatapahtumia selvitetään ja edistetään sovitun prosessin mukaan. Lisäksi on käytössä muitakin arviointivälineitä ja kehittämistoimenpiteitä.

2. Sivistystoimi/ Barbro Högströmin terveiset

Barbro Högström oli estynyt osallistumasta kokoukseen, mutta välitti ajankohtaisia asioita sivistystoimesta kokoukseen: viime viikonloppuna ilmestyneessä Elinvoimaa ikääntyville -teemaliitteessä oli artikkeli vanhusten palvelujen ruotsinkielisen ikääntyneiden päivätoiminnan ja koulun yhteistyöstä, jossa alakoulun oppilaat vierailivat Matinkylässä päivätoimintaryhmässä juttelemassa ja pelaamassa ikääntyneiden kanssa. Toiminta on koettu erittäin hyväksi.

Seela -hanke (Elämänlaatua senioreille) on pilotoitu toistaiseksi Mainingin koulussa. Viikosta 9 lukien hanke laajenee neljään uuteen kouluun, joista Kalajärvi, Tiistilä ja Keski-Espoo ovat olleet esillä. Ikääntyneet osallistuvat koulussa 45 minuutin pituiseen ohjattuun jumppaan. Tämän jälkeen heillä on mahdollisuus osallistua koulussa ruokailuun edullisesti ja vaihtaa kuulumisia koululaisten kanssa. Tapiolan monitoimihallissa on pidetty seniorijumppa, johon osallistui yhteensä 97 henkilöä, mikä on ennätys.

3. Tekninen ja ympäristötoimi/ Sirkku Wallin

Matinkylän uimahalli on edistynyt rakennuslupavaiheeseen. Metron liikennöinti ja rantaraitin uudet suunnitelmat ovat valmisteilla. Esteettömyysohjelma etenee, ohjausryhmä on kutsuttu koolle.

Kevään kokoukset:

Kaikki kokoukset ovat keskiviikkoisin klo 12.30-15.30:

28.2.2018 Kaukalahden elä ja asu -seniorikeskus (asiana mm. laitoshoidosta avohoitoon)

21.3.2018 Virastopiha 2 C, 1.krs, lautakunnan kokoushuone

25.4.2018 Valtuustotalo, Vihreänliiton ryhmähuone

Järjestötapaaminen 16.5.2018 Valtuustotalo, kahvio

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Olli Männikkö
puheenjohtaja

Maria Rysti
sihteeri

pöytäkirjan tarkastaja